

Λουξεμβούργο, 31 Ιανουαρίου 2012

*Κύριο Villy Søvndal
Πρόεδρο του
Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής
Ένωσης
Rue de la Loi, 175*

B – 1048 BRUXELLES

Κύριε Πρόεδρε,

Παραπέποντας στη δήλωση που επισυνάφθηκε στην απόφαση του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2007, έχω την τιμή να σας διαβιβάσω έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας από το Δικαστήριο.

Σας επισυνάπτω την έκθεση σε όλες τις επίσημες γλώσσες.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση

Βασίλειος ΣΚΟΥΡΗΣ

Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας από το Δικαστήριο ¹

Από την 1η Μαρτίου 2008, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν αιτήσεως του εθνικού δικαστηρίου ή, σε εξαιρετική περίπτωση, αυτεπαγγέλτως, να υπαγάγει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που εγείρει ζητήματα σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης σε επείγουσα διαδικασία ². Η παρούσα έκθεση σχετικά με την εκ μέρους του Δικαστηρίου εφαρμογή της διαδικασίας αυτής συνιστά έναν πρώτο απολογισμό που καλύπτει την περίοδο από την 1η Μαρτίου 2008 έως τις 6 Οκτωβρίου 2011 (στο εξής: περίοδος αναφοράς), η οποία καλύπτει τρία πλήρη δικαστικά έτη.

Υπενθυμίζεται ότι η διαδικασία αυτή καθιερώθηκε κατόπιν των συμπερασμάτων της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το οποίο κάλεσε την Επιτροπή να παρουσιάσει, μετά από διαβούλευση με το Δικαστήριο, πρόταση προκειμένου «να παρασχεθεί στο Δικαστήριο η δυνατότητα να απαντά ταχέως» με την καθιέρωση διαδικασίας «για την ταχεία και ορθή διεκπεραίωση των αιτήσεων προδικαστικών αποφάσεων που αφορούν τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» ³. Η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι επιβαλλόταν η «εμπιστοσύνη στην εύρυθμη λειτουργία του Δικαστηρίου», ανέφερε ότι, «σε περίπτωση ανάγκης, θα μπορούσαν να εισαχθούν ειδικοί κανόνες, που επιτρέπουν την άμεση διεκπεραίωση ιδιαίτερα επειγουσών υποθέσεων, στον Οργανισμό του Δικαστηρίου [...] και στον Κανονισμό Διαδικασίας του» ⁴.

Με την πρόταση την οποία τελικά διατύπωσε το Δικαστήριο, όπως εγκρίθηκε από το Συμβούλιο, επελέγη η καθιέρωση μιας επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας που εμφανίζει τρεις ουσιαστικά ιδιαιτερότητες σε σχέση προς την κοινή προδικαστική διαδικασία (και, κατά

¹ Έκθεση υποβαλλόμενη στο Συμβούλιο σύμφωνα με τη δήλωση που επισυνάφθηκε στην απόφασή του της 20ής Δεκεμβρίου 2007 (ΕΕ L 24 της 29ης Ιανουαρίου 2008, σ. 44).

² Απόφαση του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2007, για την τροποποίηση του πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου (ΕΕ L 24 της 29ης Ιανουαρίου 2008, σ. 42)· τροποποιήσεις του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου (ΕΕ L 24 της 29ης Ιανουαρίου 2008, σ. 39, και ΕΕ L 92 της 13ης Απριλίου 2010, σ. 12).

³ Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, 4 και 5 Νοεμβρίου 2004, 14292/1/04, σημείο 3-1.

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την προσαρμογή των διατάξεων του τίτλου IV της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που αφορούν την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικότερης δικαστικής προστασίας, 28 Ιουνίου 2006, COM(2006) 346 τελικό.

συνέπεια, προς την ταχεία διαδικασία, που ακολουθεί ως προς όλα τα σημεία τη δικονομική οργάνωση της κοινής διαδικασίας επιταχύνοντάς την όμως σημαντικά). Πρώτον, στην έγγραφη διαδικασία μετέχουν μόνον οι διάδικοι της κύριας δίκης, το κράτος μέλος στο οποίο υπάγεται το αιτούν δικαστήριο, η Επιτροπή και τα λοιπά όργανα εφόσον η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά πράξη τους. Δεδομένου ότι οι ανωτέρω μπορούν να εκφραστούν στη γλώσσα διαδικασίας της υποθέσεως, η έγγραφη διαδικασία μπορεί να αρχίσει αμέσως, χωρίς να χρειάζεται να αναμείνει το Δικαστήριο τη μετάφραση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως προς όλες τις επίσημες γλώσσες. Δεύτερον, οι υποθέσεις που μπορούν να υπαχθούν σε επείγουσα διαδικασία παρεπέμπονται σε τμήμα ειδικώς καθορισθέν προς τούτο, το οποίο αποφαινεται χωρίς να εισαχθεί προηγουμένως η υπόθεση στη Γενική Συνέλευση του Δικαστηρίου. Τρίτον, οι διαβιβάσεις εγγράφων στο πλαίσιο της επείγουσας διαδικασίας, τόσο στο εσωτερικό του οργάνου όσο και από και προς τους διαδίκους και ενδιαφερομένους, γίνονται, κατά το μέτρο του δυνατού, εξ ολοκλήρου ηλεκτρονικώς. Από τα μέτρα αυτά αναμενόταν σημαντικό κέρδος από πλευράς διάρκειας της διαδικασίας.

1. Μέση διάρκεια της διαδικασίας στις υποθέσεις που υπήχθησαν στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία

Οι υποθέσεις που υπήχθησαν στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία περατώθηκαν, κατά μέσον όρο, εντός 66 ημερών (βλ. συνημμένο πίνακα 1). Καμία διαδικασία δεν υπερέβη σε διάρκεια τους τρεις μήνες. Συνεπώς, ο στόχος που επεδίωξε και ανήγγειλε το Δικαστήριο, ήτοι η εκδίκαση των υποθέσεων αυτού του είδους εντός πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος, περίπου δύο έως τεσσάρων μηνών, με πιθανές διακυμάνσεις αναλόγως του βαθμού του επείγοντος, επιτεύχθηκε πλήρως.

2. Όγκος και φύση των υποθέσεων τις οποίες αφορά η επείγουσα προδικαστική διαδικασία

Πριν από την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, η επείγουσα προδικαστική διαδικασία είχε εφαρμογή στους τομείς που υπάγονταν στον τίτλο VI της Συνθήκης για την Ένωση ή στον τίτλο IV του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΕΚ. Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται στους τομείς στους οποίους αναφέρεται ο τίτλος V του τρίτου μέρους της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον οποίο

συγκεντρώθηκαν οι προηγούμενες διατάξεις ⁵. Ειδικότερα, από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου διευρύνθηκε ουσιαστικά λόγω του αριθμού των εθνικών δικαστηρίων που μπορούν να του υποβάλλουν ερωτήματα σχετικά με τους τομείς αυτούς.

Κατά την περίοδο αναφοράς, το Δικαστήριο επελήφθη **126** προδικαστικών υποθέσεων που αφορούσαν τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και, συνεπώς, μπορούσαν να υπαχθούν στην επείγουσα διαδικασία. Ο αριθμός αυτός αντιπροσωπεύει το **11,64 %** του συνόλου των αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, ήτοι 1082.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, μετά την καθιέρωση της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας αλλά πριν από την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, μόνον το 4,85 % των προδικαστικών παραπομπών αφορούσαν τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης ⁶.

Μεταξύ των 126 υποθέσεων που ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας, περισσότερες από τις μισές (68 υποθέσεις, ήτοι το 54 %) αφορούσαν τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, τα δύο τρίτα των οποίων (42 υποθέσεις) τον κανονισμό 44/2001 ⁷. Δέκα από τις υποθέσεις αυτές είχαν ως αντικείμενο την ερμηνεία των κανονισμών 1347/2000 και 2201/2003 ⁸.

Ένα τρίτο των 126 υποθέσεων που μπορούσαν να υπαχθούν στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία είχε ως αντικείμενο τον τομέα «θεωρήσεις, άσυλο και μετανάστευση» (43

⁵ Τροποποιήσεις του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου (ΕΕ L 92 της 13ης Απριλίου 2010, σ. 12).

⁶ 25 υποθέσεις επί συνόλου 515 αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως που υποβλήθηκαν μεταξύ 1ης Μαρτίου 2008 και 30ής Νοεμβρίου 2009.

⁷ Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 12 της 16ης Ιανουαρίου 2001, σ. 1).

⁸ Κανονισμός (ΕΚ) 1347/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί της διεθνούς δικαιοδοσίας, αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας έναντι των κοινών τέκνων των συζύγων (ΕΕ L 160 της 30ής Ιουνίου 2000, σ. 19), και κανονισμός (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ L 338 της 23ης Δεκεμβρίου 2003, σ. 1).

υποθέσεις, ήτοι το 34 %), από τις οποίες 22 αφορούσαν ειδικότερα την οδηγία 2008/115/EK⁹ και 14 την οδηγία 2004/83/EK¹⁰.

Τέλος, 18 από τις 126 αυτές υποθέσεις (ήτοι το 14 %) αφορούσαν τη συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, οι 10 από τις οποίες την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ¹¹.

Μεταξύ των 126 αυτών υποθέσεων, 21 συνοδεύονταν από αίτηση του εθνικού δικαστηρίου για εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας, ενώ σε μία από αυτές εφαρμόστηκε, κατ' εξαίρεση, η διαδικασία αυτή αυτεπαγγέλτως κατόπιν αιτήσεως του Προέδρου του Δικαστηρίου¹².

Συνεπώς, κατά την περίοδο αναφοράς, περίπου για το **ένα πέμπτο (17,5 %) των υποθέσεων που μπορούσαν να υπαχθούν στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία ζητήθηκε η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής.**

Μεταξύ των 22 αυτών αιτήσεων, 12 έγιναν δεκτές, συμπεριλαμβανομένης της αιτήσεως του Προέδρου του Δικαστηρίου, ήτοι **περισσότερες από τις μισές** (περίπου το 55 %)· 8 απορρίφθηκαν (βλ. συνημμένο πίνακα 2) και σε 2 δεν δόθηκε συνέχεια¹³.

Από τις δώδεκα υποθέσεις στις οποίες εφαρμόστηκε η επείγουσα προδικαστική διαδικασία, οι μισές αφορούσαν τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας¹⁴. Το ένα τέταρτο αφορούσε το

⁹ Οδηγία 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348 της 24ης Δεκεμβρίου 2008, σ. 98).

¹⁰ Οδηγία 2004/83/EK του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304 της 30ής Σεπτεμβρίου 2004, σ. 2 ή 12).

¹¹ Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ κρατών μελών (ΕΕ L 190 της 18ης Ιουλίου 2002, σ. 1).

¹² Το άρθρο 104β, πρώτη παράγραφος, πρώτο και τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας επιτρέπει στο Δικαστήριο, σε εξαιρετική περίπτωση, να υπαγάγει αυτεπαγγέλτως μια αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην επείγουσα διαδικασία. Σε περίπτωση που η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής επιβάλλεται εκ πρώτης όψεως και δεν έχει ζητηθεί από το εθνικό δικαστήριο, στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου εναπόκειται να ζητήσει από το καθορισθέν τμήμα να εξετάσει αν είναι αναγκαίο να εφαρμοστεί στην αίτηση η επείγουσα προδικαστική διαδικασία. Χρήση της διατάξεως αυτής έγινε μία μοναδική φορά, στην υπόθεση C-491/10, Aguirre Zarraga.

¹³ Πρόκειται για τις υποθέσεις C-140/11, Ngagne, και C-156/11, Music, τις οποίες απέσυραν τα αιτούντα δικαστήρια κατόπιν της δημοσιεύσεως της αποφάσεως στη συναφή υπόθεση C-61/11 PPU, El Dridi Hassen, και οι οποίες διαγράφηκαν από το πρωτόκολλο προτού το καθορισθέν τμήμα αποφανθεί επί της αιτήσεως εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας.

¹⁴ Βλ. υποσημείωση 8.

ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως¹⁵. Τέλος, το υπόλοιπο τέταρτο των υποθέσεων αυτών ενέπιπτε στον τομέα «θεωρήσεις, άσυλο και μετανάστευση» και αφορούσε ιδίως την ερμηνεία της οδηγίας 2008/115/EK¹⁶.

Από τα στατιστικά αυτά στοιχεία μπορούν να συναχθούν δύο κύρια συμπεράσματα.

Αφενός, καίτοι, σε απόλυτους αριθμούς, ο αριθμός των αιτήσεων παρέμεινε χαμηλός¹⁷, η αναλογία των αιτήσεων αυτών σε σχέση προς τις υποθέσεις που ενέπιπταν εν δυνάμει στο πεδίο εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας, ήτοι σχεδόν το ένα πέμπτο, δεν είναι αμελητέος.

Αφετέρου, οι λόγοι που προέβαλαν τα εθνικά δικαστήρια προς στήριξη της αιτήσεως εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας ήταν, στην πλειονότητά τους, βάσιμοι, καθόσον περισσότερες από τις μισές αιτήσεις έγιναν δεκτές.

3. Διεξαγωγή της έγγραφης και προφορικής διαδικασίας

Το Δικαστήριο ουδέποτε έκανε χρήση της προβλεπόμενης στο άρθρο 104β, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας δυνατότητας παραλείψεως της έγγραφης διαδικασίας σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

Κατά μέσον όρο, η διάρκεια της έγγραφης διαδικασίας στις υποθέσεις που υπήχθησαν στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία υπερέβη τις 16 ημέρες¹⁸ (βλ. συνημμένο πίνακα 3). Το Δικαστήριο μερίμνησε συνεπώς ώστε τα κράτη μέλη να διαθέτουν επαρκή χρόνο για τη διατύπωση γραπτών παρατηρήσεων· το Συμβούλιο είχε ζητήσει από το Δικαστήριο να μην μειώσει την προθεσμία αυτή σε λιγότερες από δέκα εργάσιμες ημέρες¹⁹.

Η ίδια σκέψη πρυτάνευσε και όσον αφορά τον καθορισμό της ημερομηνίας της επ' ακροατηρίου συζήτησεως, η οποία διεξήχθη περισσότερες από 16 ημέρες, κατά μέσον όρο,

¹⁵ Βλ. υποσημείωση 11.

¹⁶ Βλ. υποσημείωση 9.

¹⁷ Δεν είναι πιθανό η σχετική αυτή μετριοπαθής στάση των εθνικών δικαστηρίων να οφείλεται σε άγνοια της καθιερωθείσας διαδικασίας, δεδομένου ότι οι υποβληθείσες κατά την περίοδο αναφοράς αιτήσεις προέρχονταν από δικαστήρια πλειόνων κρατών μελών και διαφορετικών βαθμών δικαιοδοσίας.

¹⁸ Το άρθρο 104β, δεύτερη παράγραφος, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι η απόφαση εφαρμογής της επείγουσας διαδικασίας τάσσει προθεσμία εντός της οποίας οι δικαιούμενοι να μετάσχουν στην έγγραφη διαδικασία ενδιαφερόμενοι μπορούν να καταθέσουν υπομνήματα ή γραπτές παρατηρήσεις.

¹⁹ Δήλωση του Συμβουλίου επισυναφθείσα στην απόφασή του της 20ής Δεκεμβρίου 2007 (ΕΕ L 24 της 29ης Ιανουαρίου 2008, σ. 44).

μετά την κοινοποίηση των κατατεθεισών γραπτών παρατηρήσεων και της μεταφράσεώς τους προς τους διαδίκους και ενδιαφερομένους (βλ. συνημμένο πίνακα 3).

Η συμμετοχή στην επ' ακροατηρίου συζήτηση κρατών μελών άλλων από το κράτος μέλος στο οποίο υπάγεται το αιτούν δικαστήριο υπήρξε συγκριτικά μεγάλη, καθόσον τρία κατά μέσον όρο κράτη μέλη προσήλθαν και διατύπωσαν προφορικές παρατηρήσεις (βλ. συνημμένο πίνακα 4), ενώ, επί αντιπροσωπευτικού δείγματος των επ' ακροατηρίου συζητήσεων σε προδικαστικές διαδικασίες ²⁰, κατά μέσον όρο ένα μόνο κράτος μέλος (πέραν του κράτους μέλους του αιτούντος δικαστηρίου) μετέχει στην επ' ακροατηρίου συζήτηση.

Οι θέσεις του γενικού εισαγγελέα στις επείγουσες προδικαστικές διαδικασίες διατυπώθηκαν, κατά μέσον όρο, περισσότερες από τρεις ημέρες μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση (βλ. πίνακα 3) και αποτέλεσαν όλες, με μία μόνον εξαίρεση ²¹, το αντικείμενο δημοσιεύσεως ²².

4. Ο καθορισμός του τμήματος στο οποίο ανατίθενται οι υποθέσεις στις οποίες ζητείται η εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 9, πρώτη παράγραφος, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο καθόρισε τα τμήματα που ήταν αρμόδια για τις υποθέσεις στις οποίες ζητήθηκε η εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας. Ουδέποτε καθόρισε προς τούτο ένα μόνον πενταμελές τμήμα.

Κατά την περίοδο αναφοράς, καθορίστηκαν διαδοχικά και τα τέσσερα πενταμελή τμήματα που έχει σήμερα το Δικαστήριο ²³. Έτσι, η μεγάλη πλειονότητα των δικαστών του Δικαστηρίου είχε τη δυνατότητα να μετάσχει στην εκδίκαση υποθέσεων στις οποίες ζητήθηκε η εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας.

²⁰ Ήτοι των επ' ακροατηρίου συζητήσεων που διεξήχθησαν, ενώπιον όλων των δικαστικών σχηματισμών, τον Οκτώβριο του 2011.

²¹ Στην υπόθεση C-388/08 PPU, Leymann και Pustovarov.

²² Σύμφωνα με την πρακτική του Δικαστηρίου, οι θέσεις που διατυπώνονται γραπτώς δημοσιεύονται, εκτός αν αποφασίσει άλλως ο δικαστικός σχηματισμός αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα.

²³ Το τρίτο τμήμα για την περίοδο από 1ης Μαρτίου 2008 έως 6 Οκτωβρίου 2008· το δεύτερο τμήμα για την περίοδο από 7 Οκτωβρίου 2008 έως 6 Οκτωβρίου 2009· το νέο τρίτο τμήμα (πρώην τέταρτο τμήμα) για την περίοδο από 7 Οκτωβρίου 2009 έως 6 Οκτωβρίου 2010· το πρώτο τμήμα για την περίοδο από 7 Οκτωβρίου 2010 έως 6 Οκτωβρίου 2011.

Τα διαδοχικώς καθορισθέντα τμήμα λειτούργησαν πάντοτε ως πενταμελή²⁴. Σε μία μόνον περίπτωση, το καθορισθέν τμήμα αποφάσισε να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Δικαστηρίου, με σκοπό αυτή να ανατεθεί σε δικαστικό σχηματισμό με μεγαλύτερο αριθμό δικαστών²⁵.

Καίτοι ο αριθμός των αιτήσεων εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας, οι οποίες υποβλήθηκαν κατά κανόνα διαδοχικώς και σπανίως χρειάστηκε η ταυτόχρονη εξέτασή τους από το καθορισθέν τμήμα, δεν κατέστησε αναγκαίο τον καθορισμό πλειόνων τμημάτων για ταυτόχρονη εκδίκαση, το οικείο τμήμα απασχολήθηκε σχεδόν αποκλειστικά με τη διαχείριση των υποθέσεων που υπήχθησαν στην επείγουσα διαδικασία.

5. Η πρακτική που ακολούθησε το Δικαστήριο όσον αφορά τις αποφάσεις περί εφαρμογής ή μη εφαρμογής της επείγουσας διαδικασίας

Λόγω της εξαιρετικής ταχύτητας με την οποία το καθορισθέν τμήμα οφείλει να αποφαινεται επί των αιτήσεων εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας –ο απαιτηθείς σχετικώς χρόνος ανήλθε, κατά την περίοδο αναφοράς, σε λίγο περισσότερες από οκτώ ημέρες κατά μέσον όρο²⁶ (βλ. συνημμένο πίνακα 3)–, οι αποφάσεις περί εφαρμογής ή μη εφαρμογής της επείγουσας διαδικασίας δεν αιτιολογούνται.

Πάντως, από την ανάλυση των πραγματικών και νομικών περιστάσεων βάσει των οποίων έγινε δεκτή η αίτηση εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας μπορούν να εντοπιστούν δύο είδη καταστάσεων που οδήγησαν το Δικαστήριο στο να αποφανθεί εντός του συντομότερου δυνατού χρόνου:

- οσάκις υπάρχει κίνδυνος ανεπανόρθωτης χειροτερεύσεως της σχέσεως γονέως/τέκνου, π.χ. όταν πρόκειται για την επιστροφή τέκνου που έχει στερηθεί την επαφή με έναν από τους γονείς του (C-195/08 PPU, Rinau· C-403/09 PPU, Detiček· C-211/10 PPU, Povse· C-400/10 PPU, McB· C-491/10 PPU, Aguirre Zarraga· C-497/10 PPU, Mercredi) ή για την οικογενειακή επανένωση (C-155/11 PPU, Imran),

²⁴ Κατά το άρθρο 104β, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας, το καθορισθέν τμήμα μπορεί να αποφασίσει να εξετάσει την υπόθεση με τριμελή σύνθεση.

²⁵ Στην υπόθεση C-357/09 PPU, Kadzoev, την οποία το Δικαστήριο παρέπεμψε στο τμήμα μείζονος συνθέσεως.

²⁶ Στον χρόνο αυτό συμπεριλαμβάνεται ο αναγκαίος χρόνος για τη μετάφραση της αιτήσεως πριν από την εξέτασή της.

- οσάκις ένα πρόσωπο βρίσκεται υπό κράτηση και η παράταση της κρατήσεώς του εξαρτάται από την απάντηση του Δικαστηρίου (C-296/08 PPU, Santesteban Goicoechea· C-388/08 PPU, Leymann και Pustovarov· C-357/09 PPU, Kadzoev· C-105/10 PPU, Gataev και Gataeva· C-61/11 PPU, El Dridi Hassen).

Η πρακτική αυτή είναι σύμφωνη με τις περιπτώσεις στις οποίες αναφέρθηκε το Δικαστήριο με το ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τη διαδικασία υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων από τα εθνικά δικαστήρια²⁷ και με την πρόσκληση του Συμβουλίου για εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας στις καταστάσεις στερήσεως της ελευθερίας²⁸, η οποία ενσωματώθηκε στο άρθρο 267, παράγραφος 4, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6. Τρόπος διαβίβασης των εγγράφων

Η διαβίβαση των εγγράφων, τόσο στο εσωτερικό του Δικαστηρίου όσο και από και προς τους διαδίκους και ενδιαφερομένους, πραγματοποιείται ηλεκτρονικώς χάρη στην εγκατάσταση «ηλεκτρονικών γραμματοθυρίδων» αφιερωμένων ειδικά στις ανταλλαγές εγγράφων που αφορούν την επείγουσα προδικαστική διαδικασία.

Καίτοι, αφότου το Δικαστήριο καθιέρωσε ένα γενικευμένο σύστημα καταθέσεως και επιδόσεως διαδικαστικών εγγράφων ηλεκτρονικώς²⁹, το πλεονέκτημα αυτών των «ηλεκτρονικών γραμματοθυρίδων» έχει καταστεί σχετικό όσον αφορά την αναμενόμενη επιτάχυνση της διαβίβασης των πληροφοριών, οι θυρίδες αυτές επέτρεψαν να τεθούν οι διαβιβάσεις εγγράφων που αφορούν επείγουσα προδικαστική διαδικασία σε ένα χωριστό κύκλωμα που αποτελεί αντικείμενο ειδικής και συνεχούς προσοχής, κρατώντας έτσι σε εγρήγορση όλους τους εμπλεκόμενους.

²⁷ EE C 160 της 28ης Μαΐου 2011, σ. 1, σημείο 37: «[...] ένα εθνικό δικαστήριο μπορεί να υποβάλει, για παράδειγμα, αίτημα να ακολουθηθεί η επείγουσα προδικαστική διαδικασία στις ακόλουθες περιπτώσεις: όταν ο ενδιαφερόμενος είναι κρατούμενος ή στερείται της ελευθερίας του, περίπτωση την οποία αφορά το άρθρο 267, τέταρτο εδάφιο, της ΣΛΕΕ, όταν η απάντηση στο ανακύπτον ζήτημα είναι αποφασιστικής σημασίας για την εκτίμηση της νομικής καταστάσεως του ατόμου αυτού ή, στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με τη γονική μέριμνα ή την επιμέλεια τέκνων, όταν η αρμοδιότητα του επιληφθέντος βάσει του δικαίου της Ένωσης δικαστηρίου εξαρτάται από την απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα.»

²⁸ Δήλωση του Συμβουλίου επισυναφθείσα στην απόφασή του της 20ής Δεκεμβρίου 2007 (EE L 24 της 29ης Ιανουαρίου 2008, σ. 44).

²⁹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2011, σχετική με την κατάθεση και την επίδοση διαδικαστικών εγγράφων μέσω της εφαρμογής e-Curia (EE C 289 της 1ης Οκτωβρίου 2011, σ. 7).

Η περίοδος αναφοράς αποτέλεσε ένα καλό χρονικό διάστημα δοκιμασίας της εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας από το Δικαστήριο. Ο περιορισμένος αριθμός των υποβληθεισών αιτήσεων διευκόλυνε τη χωρίς προβλήματα εφαρμογή της, παρέχοντας παράλληλα την ευκαιρία αξιολογήσεως των πιέσεων που συνεπάγεται αυτή η διαδικασία, οι οποίες δεν βαρύνουν μόνον το καθορισθέν τμήμα, αλλά και τις υπηρεσίες του Δικαστηρίου, ιδιαίτερα τις υπηρεσίες της μεταφράσεως, της Γραμματείας και της διερμηνείας. Με σταθερούς πόρους, μια αισθητή αύξηση των δικαιολογημένων αιτήσεων θα απαιτούσε σημαντικές προσπάθειες για τη διατήρηση των στόχων που έχουν καθοριστεί και θα είχε πιθανώς επιπτώσεις στην εκδίκαση των λοιπών υποθέσεων.

Πίνακας 1
Διάρκεια της διαδικασίας στις υποθέσεις στις οποίες εφαρμόστηκε η επείγουσα
προδικαστική διαδικασία

Υπόθεση	Διάρκεια (σε ημέρες)
1. C-195/08 PPU, Rinau <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Λιθουανία <i>Αντικείμενο:</i> διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας	58 ³⁰
2. C-296/08 PPU, Santesteban Goicoechea <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Cour d'appel de Montpellier, Γαλλία <i>Αντικείμενο:</i> ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως	40
3. C-388/08 PPU, Leymann και Pustovarov <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Korkein oikeus, Φινλανδία <i>Αντικείμενο:</i> ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως	87
4. C-357/09 PPU, Kadzoev ³¹ <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Administrativen sad Sofia-grad, Βουλγαρία <i>Αντικείμενο:</i> επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών	84
5. C-403/09 PPU, Detiček <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Višje sodišče v Mariboru, Σλοβενία <i>Αντικείμενο:</i> διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας	64
6. C-105/10 PPU, Gataev και Gataeva ³² <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Korkein oikeus, Φινλανδία <i>Αντικείμενο:</i> ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και καθεστώς πρόσφυγα	/
7. C-211/10 PPU, Povse <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Oberster Gerichtshof, Αυστρία <i>Αντικείμενο:</i> διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας	59
8. C-400/10 PPU, McB. <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Supreme Court, Ιρλανδία <i>Αντικείμενο:</i> διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας	60
9. C-491/10 PPU, Aguirre Zarraga <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Oberlandesgericht Celle, Γερμανία <i>Αντικείμενο:</i> διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας	68
10. C-497/10 PPU, Mercredi <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division), Ηνωμένο Βασίλειο <i>Αντικείμενο:</i> διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας	65
11. C-61/11 PPU, El Dridi Hassen <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Corte di Appello di Trento, Ιταλία <i>Αντικείμενο:</i> επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών	77
12. C-155/11 PPU, Imran ³³ <i>Αιτούν δικαστήριο:</i> Rechtbank 's-Gravenhage, zittinghoudende te Zwolle-Lelystad, Κάτω Χώρες <i>Αντικείμενο:</i> δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση	/
Μέσος όρος	66,2

³⁰ 50 ημέρες από την αίτηση υπαγωγής της υποθέσεως στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία.

³¹ Η υπόθεση παραπέμφθηκε ενώπιον του τμήματος μείζονος συνθέσεως.

³² Η υπόθεση αποσύρθηκε από το αιτούν δικαστήριο και διαγράφηκε από το πρωτόκολλο με διάταξη της 3ης Απριλίου 2010.

³³ Η υπόθεση περατώθηκε με διάταξη περί καταργήσεως της δίκης, της 10ης Ιουνίου 2011.

Πίνακας 2
Κατάλογος των υποθέσεων στις οποίες η αίτηση εφαρμογής της επείγουσας
προδικαστικής διαδικασίας απορρίφθηκε

	Εφαρμοσθείσα στη συνέχεια διαδικασία
1. C-123/08, Wolzenburg <i>Αιτούν δικαστήριο: Rechtbank Amsterdam, Κάτω Χώρες</i> <i>Αντικείμενο: ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης</i>	/
2. C-261/08, Zurita García <i>Αιτούν δικαστήριο: Tribunal Superior de Justicia de Murcia, Ισπανία</i> <i>Αντικείμενο: κώδικας συνόρων του Σένγκεν</i>	/
3. C-375/08, Pontini <i>Αιτούν δικαστήριο: Tribunale di Treviso, Ιταλία</i> <i>Αντικείμενο: δεν εμπίπτει στον τομέα που καλύπτει η επείγουσα προδικαστική διαδικασία</i>	/
4. C-261/09, Mantello <i>Αιτούν δικαστήριο: Oberlandesgericht Stuttgart, Γερμανία</i> <i>Αντικείμενο: ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης</i>	/
5. C-264/10, Kita ³⁴ <i>Αιτούν δικαστήριο: Inalta Curte de Casație și Justiție, Ρουμανία</i> <i>Αντικείμενο: ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης</i>	/
6. C-175/11, HID και BA <i>Αιτούν δικαστήριο: High Court of Ireland, Ιρλανδία</i> <i>Αντικείμενο: καθεστώς πρόσφυγα</i>	/
7. C-277/11, MM ³⁵ <i>Αιτούν δικαστήριο: High Court of Ireland, Ιρλανδία</i> <i>Αντικείμενο: καθεστώς πρόσφυγα</i>	Εξέταση κατά προτεραιότητα
8. C-329/11, Achughbabian <i>Αιτούν δικαστήριο: Cour d'appel de Paris, Γαλλία</i> <i>Αντικείμενο: επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών</i>	Ταχεία διαδικασία ³⁶

³⁴ Η υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο κατόπιν αποσύρσεώς της από το αιτούν δικαστήριο.

³⁵ Στην υπόθεση αυτή, το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε δύο φορές αιτήσεις εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας, οι οποίες απορρίφθηκαν.

³⁶ Βλ. διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 30ής Σεπτεμβρίου 2011 (ιδίως σκέψεις 9 έως 12).

Πίνακας 3
Διάρκεια ορισμένων σταδίων της διαδικασίας

Υπόθεση	Χρονικό διάστημα μεταξύ της υποβολής της αιτήσεως και της αποφάσεως περί εφαρμογής της διαδικασίας (σε ημέρες)	Διάρκεια της έγγραφης διαδικασίας (σε ημέρες)	Χρονικό διάστημα μεταξύ της επιδόσεως των υπομνημάτων και της επ' ακροατηρίου συζητήσεως (σε ημέρες)	Χρονικό διάστημα μεταξύ της επ' ακροατηρίου συζητήσεως και της διατυπώσεως της θέσεως του γενικού εισαγγελέα (σε ημέρες)
1. C-123/08, Wolzenburg	12			
2. C-195/08 PPU, Rinau	1	17	10	5
3. C-261/08, Zurita García	6			
4. C-296/08 PPU, Santesteban Goicoechea	4	15	13	0
5. C-375/08, Pontini	3			
6. C-388/08 PPU, Leymann και Pustovarov	6	19	33	0
7. C-261/09, Mantello	6			
8. C-357/09 PPU, Kadzoev	15	15	18	14
9. C-403/09 PPU, Detiček	7	16	21	2
10. C-105/10 PPU, Gataev και Gataeva	5	15		
11. C-211/10 PPU, Povse	8	15	11	2
12. C-264/10, Kita	11			
13. C-400/10 PPU, McB.	5	16	19	2
14. C-491/10 PPU, Aguirre Zarraga	9	18	17	1
15. C-497/10 PPU, Mercredi	10	17	8	5
16. C-61/11 PPU, El Dridi Hassen	7	17	15	2
17. C-155/11 PPU, Imran	3	21		
18. C-175/11, HID και BA	19			
19. C-277/11, MM	16 (10 ³⁷)			
20. C-329/11, Achughbadian	12			
Μέσος όρος	8,3	16,75	16,5	3,3

³⁷ Στο πλαίσιο της δεύτερης αιτήσεως εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας.

Πίνακας 4
Συμμετοχή των κρατών μελών
(πλην του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται το αιτούν δικαστήριο)
στην προφορική διαδικασία στις υποθέσεις στις οποίες εφαρμόστηκε η επείγουσα
προδικαστική διαδικασία

Υπόθεση
1. C-195/08 PPU, Rinau <i>Γερμανία, Γαλλία, Λεττονία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο</i>
2. C-296/08 PPU, Santesteban Goicoechea <i>Ισπανία</i>
3. C-388/08 PPU, Leymann και Pustovarov <i>Ισπανία, Κάτω Χώρες</i>
4. C-357/09 PPU, Kadzoev <i>Λιθουανία</i>
5. C-403/09 PPU, Detiček <i>Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Λεττονία, Πολωνία</i>
6. <i>C-105/10 PPU, Gataev και Gataeva</i> ³⁸
7. C-211/10 PPU, Poyse <i>Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Λεττονία, Σλοβενία, Ηνωμένο Βασίλειο</i>
8. C-400/10 PPU, McB. <i>Γερμανία</i>
9. C-491/10 PPU, Aguirre Zarraga <i>Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Λεττονία</i>
10. C-497/10 PPU, Mercredi <i>Γερμανία, Ιρλανδία, Γαλλία</i>
11. C-61/11 PPU, El Dridi Hassen <i>/</i>
12. <i>C-155/11 PPU, Imran</i> ³⁹

³⁸ Η απόσυρση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου περιήλθε στο Δικαστήριο πριν από τη διεξαγωγή της επ' ακροατηρίου συζήτησεως.

³⁹ Δεν διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση στην υπόθεση αυτή, η οποία περατώθηκε με διάταξη περί καταργήσεως της δίκης.